

مجوز تولید بذر و نهال

قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال

به موجب این قانون وزارت جهاد کشاورزی، موظف است به منظور حفاظت از منافع ملی، سلامت ملی، امنیت و گواهی بذر و نهال و حفظ حقوق مالکیت معنوی به ژاکیران، نسبت به شناسایی و ثبت ارقام جدید گیاهی و کنترل و نظارت بر تولید و نهال کشور اقدام نمایند.

پاورقی حقوقی

مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال
استاندارد ملی بذر

شرایط تولید بذر
آیین نامه معرفی ارقام گیاهی

قرارت واردات و صادرات
سند ملی بذر و نهال

شناسنامه نهال

نهالستان های غیرمجاز

آیین نامه

نخاست ژنتیکی و ارقام بومی و محلی کشور

نظام گواهی بذر

استاندارد ملی بذر و نهال و اقدامهای تکثیری
فهرست ملی ارقام گیاهی ایران

حسن داودی

مدیر امور حقوقی موسسه

طی مدت نگهداری بذر تا زمان مصرف تغییر نمی کند. دسته دوم عواملی هستند شرایط محیط و نحوه نگهداری بر آنها تأثیر داشته و کیفیت بذر را دچار تغییر می نمایند؛ درصد جوانه زنی و بنیه بذر در این دسته قرار می گیرند.

بدیهی است مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال پس از زمان تأیید بذر و صدور گواهی تا زمان فروش هیچگونه نظارت و مسئولیتی بر نحوه نگهداری و انبار بذر ندارد و این موضوع به استناد ماده ۱۶ آیین نامه یادشده صرفاً بر عهده فروشنده و یا خریدار بذر می باشد.

با توجه به اینکه شرکت مورد نظر تنها بخشی از بذر تولید شده را به منطقه مغان ارسال نموده است. بررسی نتایج کشت پارت های بذر گواهی شده مشابه همان شرکت که در مناطق دیگر مصرف و کشت شده بودند، نشان داد سایر مزارع مشابه با چنین مشکلی برخورد نداشته اند. بر این اساس می توان گفت که مشکل بد سبزی در مزرعه خواهان پرونده، ناشی از کیفیت بذر نبوده است. بررسی شرایط کشت نیز نشان داد که مدیریت آبیاری عامل بروز بدسبزی در مزرعه شاکي بوده است.»

مفاد پرونده فوق الذکر و استدلال های مطرح شده، بر ضرورت آشنایی فروشندگان و خریداران بذر با شرایط فنی نگهداری، از جمله دما، رطوبت محیط و همچنین مسایل فنی کشت بذر، با توجه به اقلیم های متفاوت کشور و نیازهای زیستی گیاه اشاره دارد. بدیهی است عدم آگاهی رسانی از سوی فروشندگان بذر به کشاورزان خریدار، و همچنین عدم توجه کشاورزان به مسائل فنی کشت بذر و اتکای صرف به تجربه های فردی و محلی، موجب بروز خسارت و هدر رفت منابع طبیعی به ویژه منابع با ارزش آبی در مزارع می شود.

همانگونه که از مفاد قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال (مصوب ۱۳۸۲) و آیین نامه اجرایی قانون مذکور (ماده ۱۱) برمی آید، عرضه بذره های تولید شده به بازار پس از انجام آزمون های مربوطه و صدور گواهی از سوی مؤسسه میسر است. در موضوع پرونده مورد بحث، شرکت تولیدکننده بذر سویا، پس از اخذ گواهی های مربوطه از مؤسسه، مقدار پنجاه تن از بذر سویای تولیدی خود را به منطقه مغان ارسال و عرضه نموده است. تعدادی از کشاورزان منطقه از بذر مورد نظر خریداری و در مزارع خود کشت نمودند. یکی از کشاورزان خریدار بذر پس از عدم حصول نتیجه مطلوب از کشت خود، دعوایی را علیه شرکت تولیدکننده بذر اقامه و به علت بدسبزی ناشی از کیفیت پایین بذر مطالبه خسارت وارده را مطرح می نماید.

دادگاه رسیدگی کننده پرونده، بنا به درخواست خوانده پرونده، مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال را به عنوان ثالث برای ارائه گزارش کارشناسی درباره علت بروز خسارت وارده به کشاورز شاکي، دعوت نمود. پس از انجام بررسی های فنی و حقوقی سوابق موضوع و فرآیندهای تولید بذر شرکت متشاکي، توسط مؤسسه، لایحه ای حاوی نظرات کارشناسی مؤسسه (مطابق تبصره ۱ ماده ۷ قانون) تنظیم و به دادگاه رسیدگی کننده تقدیم شد. خلاصه مفاد نظریه کارشناسی مؤسسه به شرح زیر می باشد:

«در تولید بذر گواهی شده با دو دسته عوامل مندرج در استانداردهای بذری مواجه هستیم. دسته اول فاکتورهایی هستند که تحت تأثیر محیط و شرایط نگهداری قرار نگرفته و لذا در طی زمان نیز تغییر نمی کنند، مانند خلوص فیزیکی بذر که هرگز در